

(відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

Аналітичний висновок є засобом ідентифікації дій, пов'язаних із вчиненням фінансової операції чи правочину з активами, одержаними внаслідок вчинення злочину, а також дій, спрямованих на приховання чи маскування незаконного походження таких активів чи володіння ними, прав на такі активи, джерел їх походження, місцезнаходження, переміщення, зміну їх форми (перетворення), а так само набуття, володіння або використання активів, одержаних внаслідок вчинення злочину. Він може бути використаний як джерело доказів до і під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, що стосуються легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом або фінансування тероризму, а також для складання узагальнених матеріалів.

Необхідність встановлення такого змісту аналітичного висновку визначена специфікою об'єктивної сторони легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом або фінансування тероризму, що характеризується існуванням тісних зв'язків між злочинами, що поєднує їх в єдине коло протизаконної поведінки – як основних (предикатних) так і супутніх злочинів, які є предикатними по відношенню до легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Причому супутні злочини виступають формою, способом або ж необхідною умовою для вчинення предикатних злочинів.

Саме такий зміст аналітичного висновку доцільно закріпити у відомчому нормативно-правовому акті – наказі про затвердження Типології виявлення обставин, які підлягають встановленню під час здійснення аналітичного дослідження з метою запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Відповідний наказ формується Державною фіскальною службою України та потребує реєстрації в Міністерстві юстиції України.

ГЕТМАНЕЦЬ О. П.

Харківський національний університет внутрішніх справ,
завідувач кафедри правового забезпечення господарської діяльності,
доктор юридичних наук, професор

БЮДЖЕТНИЙ КОНТРОЛЬ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Бюджетний контроль, як комплексна та цілеспрямована система економіко-правових заходів уповноважених контролюючих суб'єктів, спрямованих на забезпечення законності та ефективності дій учасників

бюджетного процесу під час складання, розгляду, затвердження бюджетів, виконання та внесення змін, звітування про виконання бюджетів, що складають бюджетну систему України, можливо розглядати з різних позицій, а саме: як різновид фінансового контролю, як вид бюджетної діяльності, як самостійний правовий інститут. Дискусія з приводу місця фінансового контролю в системі фінансового права, відокремлення його видів і їх викладання в різних частинах фінансового права має свою історію і залишається актуальною. Цілком слушним є відповідь запитання, яке ставить видатний фахівець фінансового права Л.К.Воронова: «Чи зможе існувати бюджетне, податкове, валютне право без фінансового контролю? Фінансовий контроль повинен зайняти своє місце в особливій частині фінансового права, бо він є постійно працюючим у державі механізмом фінансово-правового регулювання» [1, с. 81]. Для визначення місця правового інституту бюджетного контролю в системі фінансового права треба розв'язати питання, по-перше, про систему фінансового права, по-друге, про місце фінансового контролю в системі фінансового права

Дослідження системи фінансового права, як відмічається в сучасних наукових розробках, спирається на певні зроблені висновки стосовно системи права і обумовлює логіку, послідовність розміщення підгалузей та інститутів, які б своїми предметами охопили весь комплекс однорідних публічних фінансових відносин. Система фінансового права як галузі права – це об'єктивно обумовлена внутрішня його побудова, що знаходить своє відображення в об'єднанні та розміщенні фінансово-правових норм у певному взаємозв'язку й послідовності. Системний підхід до галузі права як системи норм і законів, що стоять на сторожі його цілей та цінностей, дозволяє впорядкувати і згрупувати їх величезну кількість за допомогою таких концептів, як інститути і підгалузі права. З філософських позицій поняття «система» як сукупність визначених елементів, між якими існує закономірний зв'язок чи взаємодія [2, с. 626], є ще одним аргументом для згрупування взаємопов'язаних юридичних норм, що регламентують однорідні суспільні відносини, в систему підгалузей та інститутів фінансового права. Системність існує і в тому, що фінансове право як юридична дисципліна має традиційну структуру, тобто поділ на розділи, які відповідно до однорідних відносин, що є предметом правового регулювання, належать до загальної чи особливої частини [3, с. 45]. За певних умов стабільний інститут права може оформитися в підгалузь права, як це відбулося, зокрема, з бюджетним або податковим правом.

Система фінансового права на сучасному етапі включає: простий фінансовий інститут, тобто елементарне угруповання фінансово-правових норм (наприклад, окрема стадія бюджетного процесу) та складний фінансово-правовий інститут, що формується шляхом об'єднання декількох простих фінансово-правових інститутів. Наприклад, інститут фінансового контролю, який охоплює сукупність

однорідних фінансово-правових норм, які входять до різних інститутів або підгалузей фінансового права, зокрема інститут бюджетного контролю. погоджуюся з О. П. Орлюк, яка зазначає, що серед сучасних тенденцій розвитку системи права можна назвати процес поступового нагромадження нормативного матеріалу та розподілу його за структурними блоками (інститутами, галузями), що і дає підстави для підвищення ефективності правового регулювання [4, с. 31].

Враховуючи вищевикладене, не підлягає сумнівам висновок про те, що формування бюджетного контролю як інституту бюджетного права постало можливим завдяки наступним обставинам: бюджетне право регулює доволі широке коло суспільних відносин, коло суб'єктів яких поширилося; змінилися повноваження держави як головного суб'єкта бюджетного права активізувалось бюджетне нормотворення; побудована нова, адекватна ринковим відносинам бюджетна система; відбулась нова редакція кодифікації бюджетного законодавства; відбувається бурхливий розвиток міжбюджетних відносин в Україні та їх нормативне регулювання; ідеться децентралізація повноважень органів місцевого самоврядування як учасників бюджетного процесу, що суттєво впливає на поширення методів і форм бюджетного контролю і сприяє впровадженню нових методів державного бюджетного контролю, таких як аудит, інспектування тощо. Всі ці фактори потребують удосконалення правових засад бюджетного контролю та відповідальності за порушення бюджетного законодавства. Таким чином, визначення бюджетного контролю, як правового інституту в системі фінансового контролю та його розміщення в особливій частині фінансового права, підкреслює важливість і своєрідність правового регулювання бюджетних відносин.

Список використаної літератури:

1. Воронова Л. К. Фінансове право України : підручник / Л. К. Воронова. – К. : Прецедент, Моя книга, 2006. – 448 с.
2. Філософський словник / за ред. В. І. Шинкарука. – Київ : Головна редакція УРЕ, 1986. – 800 с.
3. Карасева М. В. Бюджетное и налоговое право России (политический аспект). – М. : Юристъ, 2003. – 173 с.
4. Орлюк О. П. Фінансове право : навч. посібник / О. П. Орлюк. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 528 с.